

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। सविता। जगती, ४-६ त्रिष्टुप् ।

उदु ष्य देवः सविता हिरण्यया बाहू अयंस्तु सर्वनाय सुक्रतुः।

घृतेन पाणी अभि प्रुष्णुते मखो युवा सुदक्षो रजसो विधर्मणि ॥ ६.०७१.०१

स्यः- सः। देवः- द्योतनशीलः। सुक्रतुः- शोभनप्रज्ञः। सविता- प्रेरकः सूर्य आत्मा। सर्वनाय- सम्भजनाय। हिरण्यया- हिरण्ययौ। बाहू। उदयंस्त- उद्यच्छति। मखः- मंहनीयः। युवा- तरुणः। सुदक्षः- सुसमर्थः। रजसः- लोकस्य। विधर्मणि- विशेषधर्मे। घृतेन- दीप्त्या। पाणी- बाहू। अभि प्रुष्णुते- अभिप्रेरयति ॥१॥

देवस्य वयं सवितुः सवीमनि श्रेष्ठे स्याम वसुनश्च दावनै।

यो विश्वस्य द्विपदो यश्चतुष्पदो निवेशने प्रसवे चासि भूमनः ॥ ६.०७१.०२

यः। विश्वस्य- सर्वस्य। द्विपदः। चतुष्पदः। निवेशने- आश्रये। प्रसवे। भूमनः- भूरेः। असि- भवसि। तस्य। देवस्य- द्योतनशीलस्य। सवितुः- सूर्यस्य। श्रेष्ठे- उत्तमे। सवीमनि- प्रसवे अनुज्ञायाम्। वसुनः- धनस्य। दावने- दाने। च। स्याम- भवेम ॥२॥

अदब्धेभिः सवितः पायुभिर्द्वं शिवेभिरद्य परि पाहि नो गयम्।

हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा माकिर्नो अघशंस ईशत ॥ ६.०७१.०३

सवितः- सूर्य। अदब्धेभिः- अहिंस्यैः। पायुभिः- रक्षणैः। शिवेभिः- मङ्गलैः। त्वम्। अद्य- इदानीम्। नः- अस्माकम्। गयम्- गृहम्। परि पाहि- परिपालय। हिरण्यजिह्वः- सुवर्णज्वालः। नव्यसे- अभिनवाय। सुविताय- सुखाय। रक्ष- पालय। नः- अस्मान्। अघशंसः- पापी। माकिम्- मा। ईशत- वशीकरोतु ॥३॥

उदु ष्य देवः सविता दमूना हिरण्यपाणिः प्रतिदोषमस्थात्।

अयोहनुर्यजतो मन्द्रजिह्व आ दाशुषे सुवति भूरि वामम् ॥ ६.०७१.०४

स्यः- सः । देवः- द्योतकः । सविता- प्रेरकः सूर्य आत्मा । दमूनाः- दानमना दान्तो वा ।
हिरण्यपाणिः- सुवर्णबाहुः । प्रतिदोषम्- प्रतिरात्र्यवसाने । उदस्थात्- उदेति । अयोहनुः- दृढहनुः ।
यजतः- पूज्यः । मन्द्रजिह्वः- सुखकरवाक् । दाशुषे- दात्रे । आ- आभिमुख्येन । भूरि- प्रभूतम् ।
वामम्- कल्याणम् । सुवति- प्रेरयति ॥४॥

उदू अयाँ उपवक्तेव बाहू हिरण्यया सविता सुप्रतीका ।

दिवो रोहांस्यरुहत्पृथिव्या अरीरमतपतयत्कच्चिदभ्वम् ॥ ६.०७१.०५

उपवक्तेव- उपदेष्टेव । सविता- सूर्य आत्मा । हिरण्यया- हिरण्ययौ । सुप्रतीका- शोभनरूपौ । बाहू ।
उत् अयान्- उद्यच्छति । पृथिव्याः- भूमितः । दिवः- अन्तरिक्षस्य । रोहांसि- उच्छिन्नप्रदेशान् ।
अरुहत्- रोहति । पतयत्- गच्छत् । कच्चित्- यत्किञ्चित् । अभ्वम्- महत् । अरीरमत-
रमयति ॥५॥

वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममस्मभ्यं सावीः ।

वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेरया धिया वामभाजः स्याम ॥ ६.०७१.०६

देव- द्योतक । सवितः- सूर्य । अद्य- अस्मिन् दिने । वामम्- कल्याणम् । श्वः- आगामिदिनेपि ।
वामम्- कल्याणम् । दिवेदिवे- प्रतिदिनम् । वामम्- कल्याणम् । अस्मभ्यम्- नः । सावीः- प्रसुव ।
वामस्य- कल्याणस्य । क्षयस्य- निवासस्य । भूरेः- प्रभूतेर्दातासि । अया- अनया । धिया ।
वामभाजः- कल्याणभाजः । स्याम- भवेम ॥६॥